

ENDEROVA IGRA

Briljantan i izuzetno talentovan dvanaestogodišnjak obučavan je da postane najbolji vojni zapovednik Zemlje u *Enderovoj igri*, dugoočekivanoj ekranizaciji klasika koji je osvojio nagrade Hugo i Nebula.

Nakon što je Zemlju opustošio razarajući napad inteligentnih buba iz svemira, preživeli se godinama spremaju za ponovni napad odgajajući novu generaciju dečjih ratnika genijalaca. Najbolji i najbistriji bivaju izabrani za Ratnu školu, svemirsku stanicu u orbiti, gde se takmiče ne bi li jedan od njih postao zapovednik Međunarodnih snaga. Koristeći napredne kompjuterske simulacije i rigorozne vežbe kamuflirane u igre, deca su trenirana u okruženju punom nasilja i intenzivnog takmičenja, sve vreme svesni toga da će samo jedan biti izabran za vođu.

Ender Viggins (Ejsa Baterfild) je izuzetan dečak, čak i u poređenju sa svojim izuzetnim vršnjacima. Jedinstven spoj inteligencije, empatije i strateških sposobnosti izdvaja ga iz gomile u razredu i u Ratnoj sobi, prostoriji s nultom gravitacijom u kojoj se odvijaju laserske igre da bi se ispitale strateške i fizičke sposobnosti učenika. Enderovi jedinstveni talenti izazivaju zavist kod njegovih kolega, a direktor škole, pukovnik Hajrum Graf (Harison Ford) namerno otuđuje Endera od druge dece da bi izoštrio njegove veštine kao vođe.

Iako se isprva ne uklapa, Ender vremenom, zahvaljujući svojoj natprirodnoj sposobnosti razumevanja ljudske prirode, uspe da stvori koaliciju svojih vršnjaka i ubrzo biva prebačen u Zapovedničku školu, smeštenu na udaljenoj planeti koju su vanzemaljci koristili da bi pripremili invaziju na Zemlju. Pod strogim tutorstvom Mazera Rakama (Ben Kingsli), briljantnog generala koji je porazio vanzemaljce kad su prvi put napali, Ender brzo počinje da predvodi svoje kolege u simuliranim ratnim igrama protiv snaga neprijatelja.

Sigurni da uskoro sledi novi napad, Graf i Rakam su uvereni da su preostale samo nedelje da bi pripremili Endera da predvodi Međunarodnu flotu u borbi za opstanak planete. Ali dok se dečak priprema za svoj završni ispit počinje da sumnja u strašan zadatak koji ga očekuje. Da li je to najbolja strategija za postizanje mira?

Enderovu igru je za velike ekrane adaptirao i režirao Gavin Hud (*Tsotsi*, *X-Men Origins: Wolverine*) po romanu „Enderova igra“ Orsona Skota Karda. U filmu glume nominovani za Oskara Harison Ford (*Witness*, *Star Wars*) i Ejsa Baterfild (*Hugo*, *The Boy in the Striped Pajamas*), nominovana za Oskara Hejli Stajnfeld (*True Grit*), nominovana za Oskara Vajola

Dejvis (*The Help, Doubt*), nominovana za Oskara Abigejl Breslin (*Little Miss Sunshine, Zombieland*) i dobitnik Oskara ser Ben Kingsli (*Gandhi, Iron Man 3*).

Enderovu igru producirali su Žiži Pricker (*Drive, The Way, Way Back*), Linda Makdona (*Rabbit Hole, Drive*), Aleks Kurcman (*Now You See Me, Star Trek Into Darkness*), Roberto Orci (*Now You See Me, Star Trek Into Darkness*), Robert Čartof (*The Mechanic, Rocky Balboa*), Lin Hendi (*The Tempest, My Country*), Orson Skot Kard i Ed Ulbrih (*Oblivion, Tron: Legacy*).

Izvršni producenti su Bil Liščak (*Drive, The Rabbit Hole*), Dejvid Koutsvort (*Underworld: Awakening, Larry Crowne*), Ajvi Zong (*Huang Jin Da Jie An*), Venkateš Rodam, Ted Ravinet, Debora del Priti (*From Prada to Nada, The Spirit*) i Mendi Safavi (*Transformers Prime*). Don Makalpajn (*Moulin Rouge!, X-Men Origins: Wolverine*) je direktor fotografije. Dizajneri produkcije su Šon Hauort (*The Thing*) i Ben Prokter (*Prometheus, Avatar*), a Tali Samers (*The Dark Knight Rises, Men in Black 3*) je dizajner čudovišta. Kostimograf je Kristin Biselin Klark (*Tron: Legacy, Watchmen*), Metju E. Batler je stručnjak za vizuelne efekte, Stiv Jablonski je kompozitor, a Džon Papsidera direktor kastinga.

O FILMU

Orson Skot Kard je objavio svoj poznati i hvaljeni SF klasik „Enderova igra“ 1985. godine. Roman je osvojio nagrade Hugo i Nebula i srca miliona čitalaca u celom svetu, i bio je preveden na 28 jezika. Filmska adaptacija se činila neminovnom, ali prenos detaljno opisane budućnosti, priče i sveta Kardovih romana mogla je da preuzme samo vrlo talentovana i odlučna filmska ekipa. Producentkinja Lin Hendi, predsednica „Čartof Produkcije“, više od decenije je radila na projektu adaptacije Kardovog romana za velike ekrane. Robert Čartof i Lin Hendi su se vremenom zbližili s Orsonom Skotom Kardom i postali njegovi ambasadori u filmskoj industriji, ali projekat je zaista bio pokrenut tek kad su se udružili s Žiži Pricker i Lindom Makdona. Uskoro su im se pridružili Aleks Kureman i Roberto Orci, poznati po adaptacijama za velike ekrane poput *Transformers* i *Star Trek* filmova, koji obožavaju roman otkad su ga pročitali kao deca. Deo tima je postala i kompanija „Digital Domain“, što je prvi put da ovaj div za vizuelne efekte pomaže u produkciji filma od samog početka razvoja projekta, zahvaljujući čemu su odmah počeli da učestvuju u stvaranju ovog zanimljivog sveta i Enderovog svemira.

Producerskom timu je bilo potrebno godinu dana pre nego što su pronašli pravog scenaristu za adaptaciju romana za velike ekrane, Gavina Huda, koji je odgovoran za filmove kao što su *Tsotsi* i *X-Men Origins: Wolverine*, to jest, koji je radio na malim i nezavisnim filmovima velikog značenja, ali i velikim filmovima s puno specijalnih efekata. Hud je osvojio producente svojim entuzijazmom, maštom i emotivnom povezanošću s materijalom, a filmu ga je privukla prilika da odvede publiku u svet budućnosti koji se vrlo razlikuje od današnjeg i onog s čime se čovečanstvo danas suočava.

Enderova igra istražuje ključne ideje kao što je pitanje šta zapravo znači biti pravi vođa, pitanje ravnoteže između dobra i zla i opravdanosti rata. „Da li je način na koji smo pobedili jednako važan kao i sama pobeda?“ zapitao se Hud. „Gde je granica između dobra i zla i zar ih ne možemo svi pronaći u svojoj suštini, ponekad istovremeno? Da li je ispravno biti vođa koristeći brutalni autoritet da bi naterao druge da urade ono što ti želiš? Ili je važnije privući ih i izvući iz njih ono najbolje? Ender se bori s tim pitanjima kroz ceo film.“

U svojoj suštini *Enderova igra* je priča o istinskom heroju, izjavio je scenarista i reditelj: „Mladić napušta sigurnost svog doma i počinje neverovatnu avanturu. Upoznaje se s mnogim

osobama koje utiču na njega na jedan ili drugi način, i odrasle osobe i druga deca. S druge strane, ovaj film ima spektakularne vizuelne efekte i nadam se da smo uspjeli da izvučemo najbolje iz oba sveta.“

Teško je adaptirati bilo kakav roman za velike ekrane, pa i „Enderovu igru“ koja je bogata likovima i mnogim zapletima, a pisana u prvom licu. Zbog toga je Hud odlučio da sažme šest godina iz romana u jednu jedinu i usmeri se na Enderove napore da postane vođa kakav svi veruju da može da bude. Hud je sarađivao s producentima na scenariju i trebalo mu je dve godine da ga završi, zahvaljujući čemu je dobio bolje razumevanje likova i priče.

Nakon što su se tolike godine trudili da donesu „Enderovu igru“ na velike ekrane, Hendijeva je više nego zadovoljna postignutim: „'Enderova igra' je popularna i nakon 30 godina jer publici postavlja teška pitanja o čovečnosti i društvu i ne daje lagane odgovore. Svi mogu da se poistovete s time.“

„A sve to je zamotano u napetu SF avanturu“, dodao je Orci. „Obraduju se ozbiljne teme, ali s druge strane imate i odlazak u svemir, lekcije kako leteti u bestežinskom stanju i pilotirati svemirskim brodovima. Film je stvarno epski i nije samo za decu, iako ima toliko mladih glumaca u postavi.“

DOLAZAK U MEĐUNARODNU FLOTU

Ender Vigin je dečak genije koji je rođen i odgojen da postane spasilac svoje vrste. Na svojim ramenima nosi celu planetu i neprestano se trudi da uradi pravu stvar, čak i ako će mu to slomiti srce. Teško ga je odglumiti, ali on je duša priče i od ključne važnosti za uspeh filma. Ta uloga bi bila herojski podvig i za odraslog glumca, pa je bio težak zadatak za producente da pronađu dete koje će uverljivo prikazati Enderove unutrašnje sukobe. Pokrenuli su potragu za pravim glumcem po celom svetu i izabrali Ejsu Baterfilda, mladog glumca koji je malo pre toga glumio u velikom hitu Martina Skorsezea *Hugo* zajedno sa ser Benom Kingslijem. „Ejsa je vrlo zreo, saosećajan, inteligentan i ljubazan i ima sve što je potrebno da glumi Endera. Enderov lik je neverovatno složen zbog svog intelekta i empatije. Pravi izazov je bio pronaći način kako da prenesu njegov duh. Ejsa to odlično radi. Čim smo ga pronašli, znali smo da imamo film.“

Ender je dečak genije kojeg su ceo život maltretirali jer je „treći“, još jedno dete u svetu gde porodice mogu da imaju najviše dvoje dece. Poput njegovih roditelja, brata i sestre, izabran je za Ratnu školu gde je podvrgnut brojnim treninzima koji će ga na kraju odvesti u Ratnu sobu. „Dospeo je dalje nego iko u porodici,“ rekao je Baterfild. „Morao je da savlada svoje neprijatelje, ali ima sposobnost razumevanja i sagledavanja svih strana svakog sukoba. Svaka osoba je sposobna za izuzetnu sebičnost i nesebičnost. Tokom celog filma Ender se nalazi usred te kontradiktornosti.“

Producenti su okružili svoju mladu zvezdu vrhunskim odraslim glumcima, poput Harisona Forda u ulozi pukovnika Hajruma Grafa, direktora Ratne škole i osobe koja izdvoji Endera kao potencijalnog heroja. „Pukovnik Graf je trebalo da bude autoritativan, ali ne toliko osoran i grub da bi bio odbojan. Morao je u sebi da ima toplinu, čime se Harison odlikuje.“ I sam Ford je prepoznao složenost i kontradikcije lika: „Nosi teško breme. Njegov posao je da pobedi u tom ratu za celo čovečanstvo. Neuspeh nije opcija. Graf koristi vrlo mlade osobe da se bore u ratu jer njihov mozak radi brže i može da se nosi s velikom količinom tehnologije i podataka. I u stvarnom svetu su vojnici mladi, ali ima nečeg užasavajućeg u korišćenju dece za rat. Ne mislim da uopšte nije saosećao s tim mladim regrutima, ali morao je da potisne osećanja da bi postigao viši cilj. Zbog toga je postao osoba koja nikog ne pušta blizu.“

Graf je morao da manipuliše svojim učenicima, pa i Enderom. „Vrlo se ljubazno i prijateljski odnosio prema njemu dok ga je regrutovao,“ rekao je Hud. „Ender je došao u školu misleći da ima saveznika, ali Graf ne samo da ga je napustio, već je neprimetno okrenuo ostale protiv njega. Na kraju će mu se to loše vratiti, jer, da je bio iskren prema Enderu, mogao je da ima koristi od Enderove visoke inteligencije.“

Vajola Dejvis glumi majora Gven Anderson koja je odgovorna za psihološko zdravlje dece u Ratnoj školi. Iako je posvetila ceo život pronalasku sledećeg velikog vojnog vođe smeta joj Grafovo emotivno iskorišćavanje osetljive dece koja su mu prepuštena, pogotovo Endera. U romanu je Anderson muški instruktor u školi, ali producenti su želeli da pokažu koliko se uloga žena promenila u poslednjih 30 godina otkad je izdat roman. „Lin je predložila da Andersona odigra žena i nama se veoma svidela ta ideja,“ rekla je Makdona. „Stvara zanimljiviju i složeniju dinamiku između pukovnika Grafa i majora Andersona.“

Hud je dodao: „U samo par scena Vajola Dejvis uspeva da prenese na ekran suštinu tog lika. Andersonova pokušava da se pomiri s Grafovim mišljenjem da je decu potrebno psihološki manipulirati za dobro svih, ali na kraju ne može da se složi s tim, zbog čega se sukobljava s njim. Više je zanima Enderova dobrobit, nego krajnji cilj.“ Dejvisova je izjavila: „Mladi muškarci i žene uvek čine srž vojske, ali ne razumeju cenu postajanja heroja. U filmu imamo ekstremnu verziju toga, jer su ta deca tako mlada. Time uspevamo još više da naglasimo da se deca zapravo treniraju da poginu. Moj lik je psiholog, majka i, na neki način, istraživač osećanja. Pomažem u odgajanju te dece da postanu borci i vođe, a Ender na kraju postane pravi vođa, neustrašiv i strastven.“

Učenici u Ratnoj školi su odgajani na pričama o legendarnom vojnom zapovedniku, Mazeru Rakamu, junaku prvog rata, koji je praktično sam pobedio vojsku inteligentnih buba. Rakama glumi Ben Kingsli, kojeg je Gavin Hud i zamišljao u toj ulozi dok je pisao scenario: „Nisam mogao da znam da će prihvatiti ulogu, ali bio sam oduševljen kad sam saznao da će glumiti Rakama, legendarnog heroja i ratnika koji je spasao čovečanstvo.“ Kingsli je rekao da je prihvatio ulogu zbog kvalitetnog scenarija i prilike da sarađuje s Hudom i Bateriafildom. Rakam potiče od maorskih ratnika s Novog Zelanda i na licu nosi njihove ritualne tetovaže. „Maori su neverovatan narod s bogatom i drevnom kulturom,“ izjavio je glumac, „a tetovaže koje imam na licu su dizajnirane u skladu s porodičnom istorijom lika i kontekstom scenarija.“ Morao je svako jutro da sedi sat i po da bi ih naneli, i sat i po uveče da bi ih skinuli.

Osim odraslih osoba koje su oblikovale njegov put, na Endera su uticala i prijateljstva i suparništva s mladima oko njega. U skladu s Kardovim konceptom međunarodnog vojnog saveza za odbranu zemlje, mladi glumci u tim ulogama su svetski talenti. Dve ključne osobe u njegovom životu su njegova sestra Valentajn i brat Piter, koji su pre početka filma već izbačeni iz Međunarodnih snaga Ratne škole. Valentajn zbog svog urođenog saosećanja nije mogla da postane efikasan ratnik, a Piterovi nasilni ispadi su bili jači od njegovog intelekta i empatije. Upravo s tom dualnošću se bori i sam Ender tokom celog filma, ali to ga je takođe učinilo vođom kakav je postao.

Njegov odnos s bratom i sestrom jeste jedan od najvažnijih aspekata njegovog karaktera, rekao je Batefild. „To što u sebi spaja njihove snage podstaklo me je da prihvatim ulogu. Ender ima Valentajninu sposobnost da razume neprijatelja, pa čak i da ga voli, kao i Piterovu sposobnost da ih uništi ako je potrebno. Upravo zato ga je Graf izabrao.“

Abigejl Breslin unosi iskrenost u svoj lik, saosećanje i inteligenciju. „Valentajn i Ender su najbolji prijatelji,“ objasnila je. „Valentajn je bila njegova zaštitnica u porodici, a i on njen. Kad mora da ode ne znaju da li će se ikad više videti.“ Hendijeva je dodala da je Valentajn Enderovo srce: „Abigejl je imala ograničeno vreme na ekranu, ali zato iskri u svakoj sceni u kojoj se nalazi. Mislim da je jedina koja je mogla tako dobro da prenese taj lik na ekran.“

Pitera, Enderovog starijeg brata, igra Džimi „Džeks“ Pinčak. Piter se još uvek nije pomirio s tim što je ispao iz programa i zbog toga neprestano tlači Endera. „Džimi je odlično uspeo da prenese Piterovu bol,“ rekao je Hud. „Ljudi puni bola su sposobni da počine strašne stvari i to mi je mnogo zanimljivije od bezrazložne agresije. Jedan od razloga zašto se tako odnosi prema Enderu je nekakva izopačena vrsta ljubavi. Misli da je bolje da Ender očvrsne ili neće uspeti.“

Kad Ender dođe u Ratnu školu, jedina učenica koja želi da se sprijatelji s njim je Petra Arkanijan, jedna od retkih devojčica tamo. Petra je zvezda Ratne sobe, bestežinske prostorije za treniranje koja je od ključne važnosti za program škole. „Bilo je važno naći glumicu koja će nas uveriti da stvarno može da se nosi i takmiči s dečacima,“ rekla je Makdona. „Dobra je kao i bilo koji od njih – i više od toga, bolja je. Hejli Stajnfeld je odlično prenela tu Petrinu energiju.“ Hud je nastavio: „Petra je živahna i pametna. Ne boji se da kaže šta misli u sobi punoj vrlo takmičarski nastrojenih dečaka. Ali istovremeno je i topla, dobra i saosećajna.“

Stajnfeldova se pridružila postavi jer joj se veoma svideo scenario: „To je avantura koju

sam želela da proživim. Petra Arkanijan je vrlo samostalna i snažna. Jedina je devojka u vojsci Salamandera, najboljoj vojsci u Ratnoj školi. Otvorila se Enderu jer u njemu vidi samu sebe. Jedino što oboje žele je da obave svoj posao i vrate se svojim porodicama. Vrlo brzo postanu bliski, ali ne u romantičnom smislu. Samo osećaju kao da se oduvek poznaju. Ejša i ja smo se isto tako brzo sprijateljili.“

Ender dođe u školu zajedno s novim regrutima, a prvi s kojim se upozna je Bin, kojeg glumi Aramis Najt. Mladi glumac je već sarađivao s Gavinom Hudom na filmu *Rendition* i bio je željan da snimi svoj prvi SF film: „Nikad nisam radio nešto slično, bio sam vrlo uzbuđen. Moj lik, Bin, krut je i tvrd spolja, ali ima dobru dušu. On i Ender postanu najbolji prijatelji koji vole da se međusobno nadmeću i uvek pokušavaju da nadmudre jedan drugog. Budući da sam najmlađi u filmskoj ekipi mogao sam da se poistovetim s njim – Bin u filmu ima samo deset godina i teško mu je da se uklopi.“

Ender pronalazi novog prijatelja u Alaju, kojeg je tumačio Suraj Partasarataj. „Suraj je vrlo pametan za svoje godine,“ rekao je Hud. „Ima velike i nevine oči i ne dopušta Enderu da se izvuče nekažnjeno kad je nasilan. Uloga je zahtevala pravi talenat i razumevanje ljudske prirode, a Suraj to uveliko ima.“ Mladi glumac je rekao da je na neki način sličan liku kojeg glumi: „Alaj je sveznalica. Drugi kažu da sam i ja takav. Volim školu, kao i on. Na Zemlji Ender ima Valentajn koja saoseća s njim, a u svemiru mene. Ja sam jedan od njegovih prvih prijatelja i pomogao sam mu da se snađe tih prvih nedelja u Ratnoj školi.“

Ali Ender se nije odmah svideo svim novim regrutima, pogotovo Bernardu, najvećem i najsnažnijem dečaku u timu. „Bernard je nasilnik,“ rekao je Hud. „Veći je od ostalih i koristi to da bi ih zastrašio. Ali Konor Kerol koji ga glumi je odmah shvatio da nasilnik može da bude osoba koja je zapravo usamljena i traži nekog ko će je prihvatiti takvu kakva je.“

Najozbiljniji suparnik Endera je Bonzo Madrid (Moizes Arijas) vođa Salamanderove vojske. Bonzo se koristi strahom i nasiljem, što je apsolutna suprotnost Enderovom pristupu. „Moizes Arijas je neverovatna sila prirode,“ rekao je Hud. „U stvarnom životu je vrlo dobar i prijateljski nastrojen, ali u potpunosti se uživeo u svoju ulogu i složenosti svog lika u kojem je pronašao osobu koja zbog svojih strahova ne toleriše da mu se iko suprotstavlja. Neprijateljski se odnosi prema Enderu zbog njegove sposobnosti da se postavi za primer, dok je on vođa samo zato što zastrašuje druge i zloupotrebljava svoj autoritet.“

„Bonzo ne dopušta da mu iko stane na put,“ rekao je Arijas. „Radi stvari po svome i ako

ga njegova vojska ne sluša ukori ih ili čak fizički kazni. Zna da je jedan od najboljih, ali se odmah oseti ugroženim od strane Endera koji se vrlo brzo prilagođava i uspeva u svemu.“

ENDEROV SVET

Filmska ekipa je obišla ceo svet da bi pronašla idealno okruženje za snimanje *Enderove igre* i napokon ga pronašla na neočekivanom mestu. „Bio nam je potreban ogroman studio za naše setove,“ rekao je scenarista i reditelj filma Gavin Hud. „Nema mnogo takvih mesta, ali, srećom, saznali smo da NASA ima ogromna skladišta u Nju Orleansu koja uopšte ne koristi. Prikladno je što smo snimali *Enderovu igru*, smeštenu u svemiru, u NASA-inim prostorijama.“

Makdona je dodala: “Na kraju smo imali kulturalnu razmenu između svemirske i filmske industrije koja je svima odgovarala. Mi smo imali mogućnost dobijanja još više informacija, a oni su došli da posete setove. Cela filmska ekipa se upoznala s astronautima i mogla da ih ispituje o bestežinskom stanju, postavlja pitanja o fizici i astrofizici.“ U Nju Orleansu su takođe pronašli Enderov dom i školu koju pohađa pre odlaska u svemir.

Mnogo pre nego što su odlučili gde će snimati, Hud je već zaposlio dizajnera produkcije Bena Proktera da skicira izvanredne predele koje ćemo videti u *Enderovoj igri*. Hud je želeo odmah da počne i pokaže investitorima ključni deo Ratne škole – ogromnu Ratnu sobu u kojoj vlada bestežinsko stanje i u kojoj se učenici bore jedni protiv drugih. U romanu ta soba nije precizno opisana, ali Hud je imao preciznu viziju u svojoj glavi: „To nije mogla da bude samo crna kutija. Zamislio sam staklenu sferu u kojoj bi se zaista osećali kao da su u svemiru.“ Kad su izabranoj publici od 250 filmskih distributera iz celog sveta pokazali ono što su snimili, dočekao ih je gromoglasan aplauz koji je na kraju rezultirao prilivom investicija.

Prokterov inovativan posao na tom promotivnom spotu osigurao mu je njegov prvi posao dizajnera produkcije na filmu, zajedno sa Šonom Hauortom. Ovaj par je morao ne samo da kreira pravu verziju Ratne škole koja je dotad bila napravljena samo u CGI-ju, već i da osmisli ceo niz svetova, poput idealizovane verzije Zemlje i planete Erosa, bivše kolonije vanzemaljskih buba na kojoj su smeštene Međunarodne snage.

Zemlja je u filmu mirna i zelena rajska planeta gde Ender svim srcem želi da se vrati. „Ender je morao da dođe iz sveta koji se isplati spasti,“ rekao je Hauort. „I koji doživljavamo kao dom, za razliku od rigoroznog vojnog života u svemiru.“

Hud je Ratnu školu zamislio kao futurističku i utilitarnu, koja odražava grubu stvarnost u kojoj su deca primorana da prerano odrastu. Ratna soba je pak sfera prečnika 100 metara u kojoj se učenici bore u odredima i u bestežinskom stanju. U njoj su ogromne metalne zvezde koje se mogu da se razmeste na različite načine i koriste kao prepreke ili zaštita.

Nakon što završi Ratnu školu, Endera šalju na Eros, bivšu koloniju vanzemaljaca, gde mora da prođe mnoge napredne simulacije bitaka pre nego što postane zapovednik Međunarodne flote. Zapovedništvo i simulacijska soba na Erosu podsećaju na NORAD-ov centar u ogromnom podzemnom nuklearnom bunkeru u planinama Šajen, a podzemna mreža pećina, koju je sagradio neprijatelj, a sada koriste ljudi kao sklonište, inspirisana je tajanstvenim i elegantnim gnezdima termita iz Hudovog detinjstva u Africi.

„Bilo je veoma važno da arhitektura vanzemaljaca bude predivna,“ rekao je Prokter. „Oni imaju nešto veličanstveno u sebi, što se odražava u dizajnu njihovih svemirskih letelica i gradova, zbog čega se Ender još više preispituje zašto su njegovi neprijatelji.“ Poznati dizajner čudovišta Tali Samers je pomogao u osmišljavanju unutrašnjosti pećina i odgovoran je za dizajn insektoidnih vanzemaljaca i njihove Kraljice, a koristio je digitalne programe poput „Zbrush“-a za što bogatiju strukturu i prozračnost njihove kože i tela.

Direktor fotografije je bio legendarni Don Makalpajn s kojim je Hud već sarađivao na *X-Men Origins: Wolverine* i uspostavio blizak kreativni odnos. Makalpajn je koristio složeni LED sistem osvetljenja i sa svojim timom je postavio hiljade rasvetnih tela koja su kompjuterski kontrolisali i mogli po potrebi da spuste, podignu ili postignu pulsirajući efekat. Nadalje, ovo je bio drugi put da je Makalpajn snimao s digitalnim kamerama. Oduševio se slobodom te tehnologije: „Film bolje razlikuje boje nego što to čini oko. Digitalna tehnologija preciznije prenosi boje i omogućava nam da ih umešamo u svetlost, što se u prirodi stalno odvija.“

Kostimograf Kristin Biselin Klark je znala da reditelj želi da se usmeri isključivo na likove, pa je pristupila osmišljavanju neutralnih kostima, da ne bi odvekla pažnju od likova i onoga što se događa s njima. Klarkova je podelila priču u tri dela: Zemlja, Ratna škola i Eros. Za svaki deo, Biselin Klarkova je osmislila poseban izgled i odeću, ali dovoljno slične da se ne bi narušio kontinuitet: „Koristili smo boju kao ono što će razlikovati svaki novi deo priče. Na

Zemlji koristimo najbogatije boje s mnogo zelene i jantarne, kao i prirodne materijale. U Ratnoj školi sve je puno čelika i hladnoće, plave boje i sintetičkih tkanina. Kad smo se preselili na Eros, koji je mnogo ozbiljniji i opasniji, sačuvali smo hladnije tonove uniformi, ali u tamnijoj, mračnijoj paleti boja.“ Uniforme su nadahnute vojnim uniformama iz celog sveta. Imaju stroge linije, klasične i jednostavne gornje delove s mandarinskim okovratnikom, vrlo su posebne i ne podsećaju ni na jedno određeno mesto ili vreme. Dok je odeća koju regruti nose u Ratnoj školi tokom bestežinskih vežbi morala da bude zanimljiva i uzbudljiva, ali ne previše nepraktična ili nestvarna. Klarkova je eksperimentisala s različitim tkaninama i dizajnima dok nije osmislila konačan izgled jednodelnog odela s kacigom.

Da bi verno prikazali bestežinske uslove producenti su doveli na set Gareta Vorena, koordinatora kaskadera i stručnjaka za akrobacije koji je više od decenije istraživao kako postići efekat bestežinskog stanja. Voren je takođe bio odličan izbor za osobu koja će raditi s mladim glumcima i pripremiti ih da sami izvedu većinu akrobacija. „Čak i treniranim gimnastičarima je teško simulirati bestežinsko stanje,“ rekao je Voren. „Ono što nismo očekivali je da će deca toliko uživati u tome. Usavršili su svoje pokrete bolje nego što je iko mislio da je moguće, pa smo vrlo retko morali da koristimo prave kaskadere.“

U Ratnoj sobi vojske dece igraju futurističku verziju igre s laserima koja testira njihovu fizičku spremu i strateške veštine. Osim Vorenovog intenzivnog treninga mladi glumci su morali da prođu i kroz vojni trening gde su se učili osnovnoj vojnoj disciplini, kao i kroz trening za astronaute gde su učili o životu i putovanju u bestežinskom stanju. „Deca su bila predivna,“ rekla je Prickerova. „Još pre početka snimanja počeli su da treniraju, marširaju i uče kako da postanu vojnici. Fizički smo ih u potpunosti izmorili, ali uživali su u svakoj sekundi.“

Svi u filmskoj ekipi su se složili da *Enderova igra* ne bi mogla da bude snimljena bez odličnog stručnjaka za vizuelne efekte. Metju Batler je bio nominovan za Oskara za svoj rad na filmovima i, s obzirom da je po struci aeronautički inženjer, savetovao je reditelja o efektu bestežinskog stanja, i kako u svemiru ono utiče na različite vrste letelica. Štaviše, njegov cimer na MIT-u je bio Greg Kematov, astronaut, koji je mesecima živeo na svemirskoj stanici i bio od velike pomoći filmskoj ekipi.

Hud se nada da su uspeli da pronađu pravu ravnotežu između zabave i moralnih pitanja koje obrađuje ova priča. „To me je najviše i privuklo ovom filmu,“ rekao je. „Reko kada imate priču koja vas intelektualno i etički zainteresuje, a istovremeno i zabavi. Najbolja umetnička dela

vas uzbuđuju vizuelno i emotivno, a intelektualno nadahnjuju. Meni lično je to ono što je najbolje u *Enderovoj igri* – neverovatna sposobnost da vas stimuliše i intelektualno i emotivno.“

Prickerova se slaže: „Želeli smo da se publika uživi u ovaj odličan i zabavan akcioni film, ali i da razmisli o važnim pitanjima koja obrađujemo. Nismo hteli da pristupimo tome kao da želimo da ih naučimo nečemu, ali se nadamo da će ih film podstaći na razmišljanje. Mislim da u filmu ima mnogo stvari o kojima će se razmišljati i pričati nakon što ga svi odgledaju, i to me čini izuzetno srećnom.“

O GLUMCIMA

HARISON FORD (pukovnik Hajrum Graf) glumio je u nekim od najuspešnijih i hvaljenih filmova u istoriji filma, kao što su *Star Wars* i *Indiana Jones*, i u ukupno osam filmova koji su bili nominovani za Oskara. Ford je bio nominovan za Oskara, Zlatni globus i BAFTA nagrade za svoju ulogu u filmu *Witness*, kao i za Zlatne globuse za svoj rad u filmovima *The Mosquito Coast*, *The Fugitive* i *Sabrina*. Tokom svoje uspešne karijere primio je mnoge nagrade i priznanja, poput nagrade Cecil B. DeMille 2002. godine i American Film Institute nagrade za životno delo.

Ford je nedavno glumio u hvaljenoj drami 42, istinitoj priči o legendarnom bejzbol igraču Džekiju Robinsonu, a prvu zapaženu ulogu imao je 1973. u hitu *American Graffiti* Džordža Lukasa. S Lukasom je ponovo sarađivao kad je dobio legendarnu ulogu Hana Soloa u filmovima *Star Wars*, a sa Stivenom Spielbergom je radio na *Indiana Jones* filmovima. Imao je uloge u mnogim hvaljenim delima kao što su *The Conversation*, *Apocalypse Now*, *Blade Runner*, *Working Girl*, *Regarding Henry*, *Presumed Innocent*, *Patriot Games*, *Clear and Present Danger*, *Air Force One*, *What Lies Beneath*, *K-19: The Widowmaker*, *Morning Glory*, *Cowboys & Aliens* i *Paranoia*.

EJSA BATERFILD (Ender Vigns) je mladi glumac koji je privukao pažnju kritičara i publike svojom odličnom glumom. Nedavno je završio snimanje filma *X plus Y* u kojem glumi matematičkog genija koji se bori s iznenadnom smrću svog oca, a pre toga je imao glavnu ulogu u filmu *Hugo* koji je bio nominovan za 11 Oskara.

Baterfild je imao hvaljenu ulogu u *The Boy in the Striped Pajamas*, a glumio je i u *Son of Rambow*, *The Wolfman* i *Nanny McPhee and the Big Bang*, kao i seriji *Merlin*. Ranije ove godine Baterfild je zajedno s ocem i bratom izdao igricu za AjPed „Racing Blind“ koja je zanimljiva po tome što se igra zatvorenih očiju.

Nakon što je osvojio nagrade Oskar, Zlatni globus i BAFTA za svoju ulogu Mahatme Gandija, **SER BEN KINGSLI (Mazer Rakam)** nastavio je s upečatljivim radom u filmovima *Bugsy*, *Sexy Beast*, *House of Sand and Fog* za koje je bio nominovan za Oskara. Ove godine smo ga gledali u blokbusteru *Iron Man 3* kao glavnog zlikovca „Mandarina“, a videćemo ga i u psihološkom trileru *A Common Man* i komediji *A Birder's Guide to Everything*. Trenutno snima *Learning to Drive*, pozajmio je svoj glas u animiranom filmu *The Boxtrolls*, a prihvatio je i uloge u filmovima *Exodus* Ridlija Skota i *Selfless* Tarsema Singa. Nedavno je završio sa snimanjem filmova *The Physician*, *Our Robot Overlords* i *Eliza Graves*.

Imao je uloge u mnogim hvaljenim filmovima poput *The Dictator*, *Shutter Island*, *Elegy*, *The Wackness*, *Transsiberian*, a započeo je karijeru u poznatoj trupi Kraljevska Šekspirova trupa 1967. godine s ulogama u predstavama *A Midsummer Night's Dream*, *The Tempest*, i glavnim ulogama u *Othello*, *Hamlet*, i kasnije u raznim predstavama poput *The Country Wife*, *The Cherry Orchard*, *A Betrothal* i *Waiting for Godot*. Filmsku karijeru je pokrenuo ulogom u trileru *Fear Is the Key*, ali prvu veliku ulogu dobio je u filmu *Gandhi*, nakon čega je glumio u *Betrayal*, *Turtle Diary*, *Harem*, *Pascali's Island*, *Without A Clue*, *The Children*, *Bugsy*, *Sneakers*, *Searching For Bobby Fischer*, *Dave*, *Schindler's List*, *Oliver Twist*, *Lucky Number Slevin* i mnogim drugima.

O FILMSKOJ EKIPI

Gavin Hud (reditelj, scenarista) najpoznatiji je po južnoafričkom filmu *Tsotsi* koji je osvojio Oskara. Gavin je započeo karijeru kao glumac u pozorištu i na televiziji. Prvi film koji je snimio je bio niskobudžetni *A Reasonable Man*, a njegov sledeći film *In Desert and Wilderness*, po poznatom romanu dobitnika Nobelove nagrade, Henrika Sjenkjeviča, osvojio je nagradu Best of the Fest na Međunarodnom dečjem filmskom festivalu u Čikagu 2002. godine. Gavin je 2005. napisao i režirao film *Tsotsi* koji je dobio Oskara, po romanu Atola Fugarda. Film je bio

nominovan i za nagrade Zlatni globus i BAFTA. Nakon toga je snimio *Rendition* sa Ris Viderspun, Džekom Džilenhalom i Meril Strip, kao i *X-Men Origins: Wolverine* s Hjuom Džekmanom.